

http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0280_00.htm

Národní shromáždění republiky Československé 1949.

I. volební období. 3. zasedání.

280.

Vládní návrh.

Zákon

ze dne..... 1949,

* o stálých přísežných znalcích a tlumočnících.

Národní shromáždění republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

Část první.

Ustanovení obecná.

Ustanovování.

§1.

(1) Stálého přísežného znalce nebo stálého přísežného tlumočnicka (v této části dále jen "znalec") ustanovuje na žádost nebo z moci úřední krajský soud, v jehož obvodě má znalec bydliště.

(2) Na ustanovení znalcem není právního nároku.

(3) Byl-li znalec ustanoven z moci úřední, musí úřad přijmout.

§2. (1) Znalcem může být ustanoven, kdo:

a) je československým občanem;

b) je občansky bezúhonný, státně spolehlivý a oddán myšlence lidově demokratického zřízení;

c) vykazuje potřebné znalosti a zkušenosti a je s to úřad znalce náležitě vykonávat.

(2) Ministerstvo spravedlnosti může z důvodů hodných zvláštního zřetele prominout podmínku československého občanství.

§3. Počet znalců.

Počet znalců se řídí místní potřebou. Krajský soud posoudí podle svého uvážení, zda potřebného počtu bylo dosaženo; při tom dbá, aby tu byl dostatek znalců z každého oboru, z něhož soudy znalce přibírají.

§4. Seznam znalců.

Krajský soud vede pro všechny soudy svého obvodu seznam znalců, které ustanovil (dále jen "seznam").

§5. Přísaha znalců.

(1) Znalec vykoná před nastoupením úřadu do rukou předsedy soudu nebo soudce jím určeného tuto přísahu:

"Přísahám na svou čest a svědomí, že budu věren československé republice a jejímu lidově demokratickému zřízení, že budu zachovávat zákony a nařízení a svou funkci plnit nestranně podle svého nejlepšího vědomí, svědomí a odborného vědění, že ve věcech mně svěřených budu zachovávat tajemství a při veškerém svém jednání budu mít vždy na zřeteli zájmy a prospěch republiky a jejího lidu.

Tak přísahám. "

(2) Bydlí-li znalec mimo obvod okresního soudu, který je v sídle krajského soudu, může přísahu vykonat u okresního soudu svého bydliště.

§6. Dekret a zápis do seznamu.

(1) Po složení přísahy se znalci vydá ustanovovací dekret, na němž se vyznačí doba a místo jejího složení.

(2) Jakmile byl znalci dekret vydán, zapíše krajský soud znalce do seznamu.

Výkon úřadu.

§7.

(1) Znalec je oprávněn vykonávat svůj úřad na celém území státu.

(2) Na žádost úřadů a orgánů veřejné správy nebo stran může být znalec činný i mimo soudní řízení.

§8.

O vyloučení a odmítnutí znalce platí předpisy o vyloučení a odmítnutí soudců. Jinak může znalec odepřít výkon úřadu jen v případech, v kterých je svědek zproštěn svědecké povinnosti.

§9.

Znalec je povinen vést deník, v němž zapisuje všechny znalecké úkony podle předmětu a s udáním, pro koho, kdy a za jakou odměnu byl úkon proveden.

§10.

Při písemném výkonu svého úřadu užívá znalec kulaté pečeti. Pečeť obsahuje malý státní znak, jméno, příjmení a bydliště znalce, jakož i obor, pro který byl ustanoven.

§11. Příležitostný znalec.

Není-li pro některý obor v obvodě soudu znalec nebo nemůže-li znalec svůj úřad vykonat, přibere soud znalce z jiného soudního obvodu. Bylo-li by to spojeno s nepoměrnými náklady nebo nesnese-li věc odkladu, zejména jde-li o věc národního pojištění, může soud podle svého uvážení přibrat k znaleckému úkonu i jinou osobu, která má potřebné znalosti; ustanovení o znalcích platí pak přiměřeně.

Nárok znalců na znalečné. § 12.

(1) Znalec má nárok na náhradu hotových výloh spojených se znaleckým úkonem a na přiměřenou odměnu (znalečné).

(2) Při stanovení odměny se přihlídně k všem okolnostem případu a k povaze odborných znalostí, jež zkoumání znalcově předpokládalo.

(3) Podrobné předpisy k provedení odstavců 1 a 2 a sazbu odměn vydá vláda nařízením; než se tak stane, platí, po případě jsou použitelné, dosavadní předpisy a sazby.

Dozor a kárná moc. § 13.

Znalec je podroben dozoru a kárné moci krajského soudu, kterým byl ustanoven. Tím není dotčeno právo soudu ukládat znalci tresty podle předpisů o soudním řízení.

§ 14.

(1) Znalec se dopouští kárného provinění, jestliže vědomě nebo z nedbalosti porušil povinnosti uložené mu přísahou a úřadem.

(2) Trestnost kárného provinění zanikne, uplyne-li od jeho spáchání jeden rok. Zakládá-li jednání, které je předmětem kárného řízení, skutkovou podstatu soudně trestného činu, nepromlčí se provinění dříve, než nastane promlčení podle trestních předpisů. O přerušení a stavení promlčení platí předpisy o přerušení a stavení promlčení soudně trestných přestupků.

§ 15.

Kárné tresty jsou výstraha, písemné pokárání, pokuta do 50. 000 Kčs a zbavení úřadu. Pokuta a zbavení úřadu mohou být vysloveny zároveň.

§ 16.

(1) Před rozhodnutím musí být znalci podrobně oznámeno, z čeho je obviněn, a musí být o tom slyšen.

(2) Do rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta vyšší než 1. 000 Kčs nebo vysloveno zbavení úřadu, může znalec do 15 dnů ode dne doručení podat u krajského soudu stížnost k ministerstvu spravedlnosti.

§ 17.

Pokuty se vymáhají soudní exekucí a odvádějí do státní pokladny.

§ 18.

Škrtnutí ze seznamu. (1) Krajský soud škrtně znalce ze seznamu:

- a) odpadne-li některá z podmínek pro jeho ustanovení nebo zjistí-li se dodatečně, že nebyla splněna;
- b) byl-li znalec pro kárný přestupek pravomocným rozhodnutím zbaven úřadu podle § 15, odst. 1;
- c) nemá-li už bydliště v jeho obvodě.

(2) Znalec může být ze seznamu škrtnut, prohlásí-li, že se vzdává úřadu.

(3) Byl-li znalec škrtnut podle odstavce I, písm. a), může do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí podat u krajského soudu stížnost k ministerstvu spravedlnosti.

nížení. § 19.

(1) Krajský soud vykoná každého pátého roku šetření o tom, zda jsou u znalců i nadále splněny podmínky pro jejich ustanovení nebo zda není i jinak třeba znalce škrtnout ze seznamu (§ 18).

(2) Podle výsledku tohoto šetření zařídí krajský soud čeho třeba, aby seznam byl uveden v soulad se skutečným stavem a podle potřeby doplněn.

§20.

Před rozhodnutím vykoná krajský soud potřebná šetření a jde-li o ustanovení znalce, vyzve též krajský národní výbor, jednotnou odborovou organizaci, příslušnou zájmovou korporaci nebo organizaci, u znalce z oboru národního pojištění i ústřední národní pojišťovnu, aby se vyjádřily ve lhůtě, kterou k tomu zároveň určí; nedojde-li takové vyjádření včas, může soud rozhodnout bez něho.

§21.

Ve věcech upravených tímto zákonem vykonává pravomoc krajského soudu jeho předseda; nestanoví-li zákon jinak, není proti jeho rozhodnutí opravného prostředku.

*

Část druhá.

Zvláštní ustanovení pro stálé přísežné

tlumočníky.

§22.

(1) Překlad písemnosti z cizí nebo do cizí řeči pořídí stálý přísežný tlumočník (v této části dále jen "tlumočník") na písemnosti samé nebo spojí překlad s písemností tak, aby neoddělitelnost překladu od přeložené písemnosti byla zabezpečena.

(2) Jde-li o písemnost, kterou s překladem spojit nelze (sbírky zákonů, části vázaných knih a pod, spojí se s překladem její ověřený opis.

§23.

(1) Tlumočnick ověří překlad připojením doložky. Doložka musí obsahovat:

a) řadové číslo deníku (§ 9);

b) data úředního opatření, jímž byl tlumočnick ustanoven (§1), odkaz na složenou přísahu (§ 5) a prohlášení, že překlad úplně souhlasí s přeloženou písemností;

c) datum, kdy byl překlad pořízen;

d) účtované znalečné s odkazy na příslušné položky sazby;

e) podpis a pečeť tlumočnicka.

(2) Došlo-li v překladu ke škrtnům nebo jinakým opravám, třeba na to v doložce upozornit; škrtnutá slova musí zůstat čitelná.

(3) Doložka musí být napsána v znění českém nebo slovenském; lze k ní připojit doložku stejného obsahu v řeči, z které nebo do které byl překlad pořízen.

(4) Doložka požívá veřejné víry.

§24.

Krajský soud může, je-li to místními poměry odůvodněno, zmocnit tlumočnicka, aby ověřoval správnost opisů listin sepsaných v cizí řeči, jejímž tlumočnickem byl ustanoven. O takovém ověření platí přiměřeně předpisy o ověření opisů listin soudem.

§25.

Pokud podle platných mezinárodních smluv nebo jiných předpisů je třeba, aby podpis tlumočnickův byl ověřen, a není-li v takovém případě stanoven postup jiný, provede toto ověření krajský soud, jímž byl tlumočnick ustanoven. Tím není dotčena nutnost dalšího ověření vyššími úřady nebo orgány.

Část třetí. Ustanoveni přechodná a závěrečná.

§ 26.

(1) Seznam podle § 4 nahrazuje všechny seznamy znalců a tlumočnicků dosud u soudů vedené.

(2) Osoby, které jsou zapsány v některém z dosavadních seznamů znalců nebo tlumočnicků, se do seznamu vedeného podle tohoto zákona převedou, jsou-li pro splnění podmínky podle tohoto zákona a požádají-li o to do jednoho měsíce ode dne jeho vyhlášení; taková žádost nepodléhá poplatku a rozhodnutí o ní nepodléhá ani dávce za úřední úkon ve věcech správních. Do dne doručení rozhodnutí o podané žádosti mohou tyto osoby svůj úřad vykonávat.

§27.

(1) Zrušuje se platnost, po případě použitelnost, všech předpisů, které odporují ustanovením tohoto zákona, zejména

a) dvorského dekretu ze dne 22. prosince 1835, č. 109 sb. z. s., o soudních tlumočnících;

b) nařízení č. 58. 600/1916 I. M., o soudních tlumočnících;

c) ustanovení § 25 vládního nařízení ze dne 10. července 1931, č. 115 Sb., o výběru a úhrnné odměně správců konkursní podstaty, vyrovnacích správců a znalců v řízení konkursním a vyrovnacím;

d) ustanovení §§ I až 10 vládního nařízení ze dne 23. června 1933, č. 100 Sb., kterým se vydávají předpisy o odhadu nemovitosti v řízení exekučním (odhadní řád);

e) vládního nařízení ze dne 13. července 1939, č. 269 Sb., o seznamech stálých soudních znalců.

(2) Zrušuje se též ustanovení § 16 zákona ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich.

§28. Účinnost a provedení.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Důvodová zpráva.

Předpisy o soudních znalcích jsou roztroušeny po různých zákonech a vládních nařízeních. Vedly se na př. seznamy znalců podle § 13 zák. č. 337/1921 Sb., podle § 25 vl. nař. č. 115/1931 Sb., podle §§ I až 10 vl. nař. č. 100/1933 Sb., podle vl. nař. č. 269/1939 Sb. atd. Seznamy vedly jednak krajské soudy, jednak i okresní soudy. Různý byl také způsob ustanovování těchto znalců, ač v podstatě šlo o stejný úřad.

Ani sazby znalečného nejsou jednotné. V občanských věcech právních platí na př. vl. nař. č. 246/1934 Sb., a sazby vydané na jeho základě dnes už zrušenými zemskými soudy. V řízení o zbavení svéprávnosti platí o odměnách znalců lékařů sazby použitelného vl. nař. č. 374/1938 Sb., pozměněného nařízením předsedy NÚC č. 284/1944 Sb. V řízení konkursním a vyrovnacím platí sazby vl. nař. č. 115/1931 Sb., pozměněného použitelným nařízením předsedy NÚC č. 36/1944 Sb. V trestním řízení platí nyní o znalečném vl. nař. č. 121/1947 Sb. atd.

Z tohoto stručného přehledu — zdaleka ne úplného — lze už seznat, jak komplikovaná, málo přístupná a dost obtížná je platná, resp. použitelná úprava, s jakými těžkostmi si musí soud i strany v konkrétním případě shledávat platný stav atd. Přitom jsou tyto předpisy i kusé, neboť na př. chybějí vůbec předpisy o dozoru nad stálými přísežnými znalci, ač jde o důležitý úsek veřejné činnosti, o osoby veřejně činné v soudnictví, jejichž posudek má v převážné většině případů rozhodující vliv na výsledek soudního řízení.

Ještě horší je situace u stálých přísežných tlumočnicků. I tu jde vlastně o znalce, neboť za stálého přísežného tlumočnicka lze ustanovit jen znalce dotčené cizí řeči (řeči

hluchoněmých). Jejich právní poměry jsou dnes — r. 1949 — upraveny v zemích českých dvorským dekretem z 22. prosince 1835, č. 109 sb.

z. s. (srov. též nařízení ministra spravedlnosti z 12. června 1897, č. 12697, č. 24 Vest.) a dalšími kusými ustanoveními §§ 288 a násl. nesporného patentu z 9. srpna 1854, č. 208 ř. z., o soudním řízení v nesporných věcech právních. Doplněkem těchto předpisů jsou některá ustanovení jednacích řádů soudních (§123 nař. min. sprav. č. 112/1897 ř. z.). Na Slovensku už platí dokonalejší a modernější nařízení č. 58600/1916 I. M.; ani to však už dnes nevyhovuje.

Není proto pochyby, že tyto značně zastaralé, kusé a porůznu roztroušené předpisy musí být nahrazeny úpravou novou, lidově demokratickou a tudíž pokrokovou. Přitom lze vyjít z poznatku, že i činnost stálých přísežných tlumočnicků je v podstatě činností znaleckou, takže i jejich poměry mohou být upraveny stejně jako poměry ostatních znalců. Proto byly v osnově tyto otázky řešeny zásadně jednotně a odchylky byly stanoveny jen tam, kde toho povaha věci vyžaduje nutně.

Rozdíl ve srovnání s dosavadní úpravou po stránce věcné záležitosti hlavně v tom, že zatím co v ní dříve převažovala především formální úprava seznamů znalců, nyní se podle osnovy hledí spíše k osobám znalců; vytváří se z nich sbor lidově demokratickému zřízení oddaných a politicky uvědomělých odborníků, kteří budou dobrými pomocníky při plnění úkolů uložených zlidověnému soudnictví. Postavení a poslání znalců se tím dostává nové náplně. Má tedy být navrhovaný zákon dalším účinným prostředkem k prohloubení a utvrzení zásad, na nichž je zlidověné soudnictví založeno. — S tím je v souladu i další úkol, který si osnova vytkla: zjednodušení úpravy, o niž jde. Vyhýbá se kasuistice, ale v zájmu jednotnosti a snadné srozumitelnosti úpravy podchycuje s a m a vše, aby nebylo o tom třeba několika dalších odvozených či druhotných úprav. Z nich bude nutná jen úprava sazeb znalečného (§ 12, odst. 3 osn.) i jednotnost takové bližší úpravy sazeb je umožněna jednoduchostí v systematice osnovy.

V jednotlivostech se uvádí:

K§1:

Nová organizace soudů byla zákonem č. 319/1948 Sb. o zlidovění soudnictví, přizpůsobena krajskému zřízení. Proto budou znalci ustanoveni krajským soudem.

K § 2:

Srv. k tomu podmínky pro povolání soudce z lidu podle § 11 zák. č. 319/1948 Sb.

Osnova neurčuje způsob, jak třeba prokázat "potřebné znalosti a zkušenosti", ponechávajíc posouzení v této okolnosti volnému uvážení soudu. Soud se přitom může spokojit dlouholetou prací a zkušeností ve výrobě, Činností vědeckou, někdy pouhým školním vysvědčením (na př. u tlumočnicka cizí řeči a pod.). Osnova nemá obav, že tato volnost soudu povede k překotnému ustanovení kdekoho znalcem nebo tlumočnickem; lidově demokratické soudy si dobře uvědomí, že důvěra zákonodárcova znamená též zvýšenou svědomitost a péči při výběru vhodných osob, neboť na této svědomitosti záleží, bude-li znalecký sbor a s ním i lidově demokratické soudnictví s to plnit své úkoly náležitě. Stejně úvahy vedly k tomu, že se bylo lze vyhnout zbytečné kasuistice a tak na př. vynechat i podmínky „ svéprávnosti", "určitého věku" atd., neboť na to vše dosahuje už výraz "je s to úřad znalce náležitě vykonávat".

K § 3:

Jde jednak o to, aby v jednotlivých obcích byl potřebný počet znalců (na př. pro odhad drobných a středních usedlostí v exekčním řízení), jednak však i o to, aby soud měl možnost plánovitě regulovat síť znalců a tlumočnicků a zamezit takto, aby jich byl na jednom místě (na př. v Praze) nadbytek, na jiných místech však zase (na př. v pohraničních okresech) stálý citelný nedostatek. Při tom musí soud dbát náležitě i toho, aby v každém oboru, z něhož soudy znalce přibírají, byl stále po ruce dostatečný počet znalců; tohoto zájmu je soud s to dbát snadno tím spíše, že může ustavovat znalce také z moci úřední (§ 1, odst. 3 osn.).

K § 4:

Při řešení otázky, u kterého soudu má být veden seznam znalců, se osnova rozhodla pro nejjednodušší úpravu. Seznání povede každý krajský soud o těch znalcích, které sám ustanovil. Činí tak pro všechny soudy svého obvodu souborně, čímž však nemá být řečeno, že znalec může svůj úřad vykonávat snad jen před těmito soudy, srv. ostatně § 7. Lze si pak představit úpravu, že krajský soud ihned po založení seznamu sdělí jej aspoň v jednom vyhotovení všem svým podřízeným soudům a vyrozumí tyto soudy nejen o výsledku periodických revisí (§ 19), nýbrž i o každé změně mezitím snad nastalé; okresní soudy budou takto mít po ruce použitelnou pomůcku a budou informovány i o stavu v sousedních okresech. Pro takovou úpravu mluví, že účelem je šetřit náklady, neboť nebude-li v některém okrese potřebného znalce, bude moci okresní soud přibrat znalce event. ze sousedního okresu. Lze však uvažovat i o tom, aby krajský soud sdělil jednotlivým okresním soudům jen znalce z jejich obvodu. Tyto otázky si vyřeší už justiční správa podle potřeb praxe.

Jednotnost ve vedení seznamu se zaručí vydáním vzoru; v něm bude pamatováno na př. i na zvláštní skupinu znalců lékařů z oboru národního pojištění. Takový vzor vydá ministerstvo spravedlnosti při provádění zákona výnosem.

K § 5:

Srv. k tomu na př. § 1 zák. č. 270/1948 Sb.

Před výkonem přísahy se soud přesvědčí, zda byla zaplacená dávka za úřední výkon ve věcech správních; na to bude třeba upozornit již v obsílce, aby včasné zaplacení dávky bylo zajištěno.

K § 6:

Zvláštního odůvodnění není třeba.

K § 7 až 10:

Ustanovení § 7 vyjadřuje, že jednak platí znalecký úkon (na př. ověřený překlad) na celém území státu, jednak není znalec svými úkony vázán a omezen jen na soudy v obvodě toho krajského soudu, který jej ustanovil, nýbrž může svůj úřad vykonávat na kterémkoli místě a před kterýmkoli soudem republiky.

Otázku, kdy je znalec nebo tlumočnick z výkonu úřadu vyloučen, bude třeba řešit podle předpisů onoho soudního řízení, o které jde; stejně se řeší otázka odmítnutí a odepření výkonu úřadu. Nejde-li o soudní řízení, lze se většinou řídit předpisy soudního řízení sporného, které jsou nejdokonalejší.

Osnova sleduje dále účel zajistit řádný výkon znaleckého úřadu, jeho vážnost a možnost řádného výkonu dozoru nad znalcem i tlumočnickem; tím se odůvodňují §§ 9 a 10.

K §11:

Toto ustanovení je nutné proto, že nelze vždy zaručit potřebný počet znalců pro všechny obory a pro obvody všech soudů, úvodní ustanovení dosahuje i na případ, že znalec je vyloučen nebo odmítnut.

K §12:

Jak již řečeno, zjednává jednotná úprava právních poměrů znalců možnost jednotně upravit i sazby. Ustanovení odstavce 3 bylo formulováno tak, aby slíbenému vládnímu nařízení byla vyhrazena možnost podrobné úpravy vůbec.

K §13 až 17:

Kárná moc a kárné řízení je tu novinkou. Platí-li však pro advokáty (srov. §§ 26 až 33 zák. č. 322/1948 Sb.), musí v přiměřené míře platit i pro znalce a tlumočníky, jejichž činnost v soudnictví je značné váhy a — jak už řečeno — má zpravidla přímý vliv na výsledek soudního řízení.

Tyto předpisy zaručují proto náležitý dozor nad touto významnou veřejnou činností v soudnictví. Kárná odpovědnost není dotčena tím, že porušení povinnosti může někdy zakládat i skutkovou podstatu činu trestného soudem; není také dotčeno právo soudu potrestat znalce podle předpisů o soudním řízení, srv. na př. § 354 c. ř. s., § 357 o. s. p., § 119 tr. ř.

K §18:

Škrtnutí ze seznamu má ovšem za následek zánik znalcová úřadu. Podmínky ustanovení za znalce jsou uvedeny v §§ 2 a 3. Bude na př. třeba podle odstavce I škrtnout znalce, který zemřel nebo byl zbaven svéprávnosti atd. škrtnout bude třeba i znalce, který ztratil občanskou bezúhonnost. Stručná dikce odstavce I dosahuje na všechny možné případy. Ustanovení pod písm. c) zabrání, aby znalci mohli změnou svého bydliště obcházet zájmy sledované ustanoveními §§ 3 a 4 osnovy. Přeloží-li znalec své bydliště do obvodu jiného krajského soudu, musí tam být, má-li znalcem zůstat, znovu ustanoven.

Dikce odstavce 2 zase jasné naznačuje, že záleží na soudu, zda resignaci přijme a vyvodí z ní důsledky.

K §19:

Toto ustanovení osnovy zaručuje, že seznam bude vždy v souladu se skutečným stavem a tudíž pomůckou použitelnou. I bez výslovného ustanovení se rozumí, že se zápisy do seznamu jinak provádějí běžně a soud musí i přitom dbát, aby seznam byl vždy v souladu se skutečným stavem. Tím si soud usnadní všeobecnou kontrolu podle tohoto ustanovení.

Není třeba zvlášť zdůraznit, že soud musí systematicky zkoumat i podmínky podle § 3. Dojde-li k názoru, že místní potřeba nevyžaduje tolika znalců, kolik jich bylo do seznamu zapsáno, může seznam upravit i s tohoto hlediska.

Proti opatření krajského soudu při této všeobecné kontrole není opravného prostředku, ani byl-li znalec ze seznamu šrtnut z toho důvodu, že u něho už nejsou podmínky pro jeho ustanovení atd.

K §§ 20, 21:

Řízení o ustanovování znalců bylo ve valné většině případů zdlouhavé a těžkopádné. Podle § 8 vl. nař. č. 269/1939 Sb. bylo na př. třeba si předem vyžádat různé posudky, takže vyřízení věci trvalo někdy mnoho měsíců. Stanovisko osnovy je, že jde o znalce a tlumočníky především pro potřebu soudů; proto se neukládá soudu povinnost, aby si před ustanovením znalce bezpodmínečně vyžádal posudky od různých (a často se měnících) korporací a organizací. Je ovšem jasno, že nemůže být nijak lhostejné, s jakými znalci budou soudy spolupracovat. Proto stanoví osnova výslovně povinnost soudu vykonat před každým rozhodnutím potřebná šetření a činí zároveň opatření, aby, jde-li o jmenování znalců mohly některé orgány, korporace a organizace zaujmout k věci stanovisko včas; musí tak učinit ve lhůtě, kterou jim soud zároveň určí. Rozumí se, že nejde o vyjádření pro soud závazné, nýbrž jen o součást povinného šetření, jehož výsledky soud volně posoudí. Tato úprava odpovídá povaze lidově demokratického soudnictví, jemuž zákonodárce bez obavy světil rozhodování i o statcích daleko cennějších, takže bylo lze se i tu vyhnout kasuistice.

K §§ 22 až 25:

Jde o zvláštnosti platné pro stálé přísežné tlumočníky. Osnova si je plně vědoma, že by některé z těchto věcí bylo lze zcela dobře upravit v prováděcím předpise; v zákoně by proto stačila jen zmocňovací klausule. Leč vůdčí snahou této osnovy je sjednocení dosavadních porůznu roztroušených předpisů v jednom zákoně s jednoduchou a jasnou (snadně přístupnou) dikcí. Toto zjednodušení by mnoho ztratilo na ceně, kdyby tu bylo zase více různých norem. A protože ani slovesný rozsah těchto předpisů není nepřiměřený, dala osnova přednost tomu, upravit veškeré tyto otázky již v zákoně a upustit od dalších prováděcích předpisů. Vždyť tyto věci jsou trvalého rázu a nejde o požadavek pružnosti vzhledem k poměrům snad se měnícím. Jedině v § 12, odst. 3 osn. bylo třeba učinit výjimku se zřetelem k rozsáhlosti látky.

Pokud jde o novou úpravu samu, lze vytknout toto:

Dosud si strana dala pořídit ověřený překlad, který pak zpravidla bez prvopisu předložila v soudním nebo správním řízení. Soudy, úřady a orgány veřejné správy byly takto zbaveny možnosti kontrolovat správnost překladu i tam, kde to bylo jinak možné; byly také zbaveny možnosti zkoumat prvopis po stránce formální (zda nejde o padělek na první pohled atd.). Vedlo to k různým anomáliím, pročť osnova dává přednost úpravě, která už i dosud platila na Slovensku, srv. § 35 nař. č. 58600/1916 I. M. Celkově by proto bylo podotknout, že teprve předpisy osnovy zabezpečují, aby nebylo tlumočnického překladu záměrně zneužito. Vzhledem k přísaze stálého přísežného tlumočníka není třeba zvlášť zdůrazňovat, že se tlumočnick nesmí ani propůjčit k tomu, aby pořizoval překlady listin zjevně porušených nebo vůbec padělaných; to by už nebylo zachovávání zákonů atd., to by byla zhusta vědomá účast v trestném činu nebo aspoň obcházení právního řádu, tedy v každém případě při nejmenším kárné provinění.

Má-li se překladu písemnosti tlumočnickem ověřeného užít v cizině, lze stav věci stručně vyjádřit takto: náš stát uzavřel s řadou cizích států mezinárodní smlouvy, v nichž míra legalisace listin byla stanovena. Někde se žádá, aby podpis tlumočnicka byl ověřen předsedou krajského soudu, někde není vysloven ani tento požadavek, takže stačí prostý podpis tlumočnicka (tak tomu bude na př. v poměru

k Rakousku podle sděl. č. 12/1948 Věst. min. sprav., když § 23, odst. 4 osn. stanoví, že doložka tlumočnická požívá veřejné víry; tak tomu bude i podle nové československo-polské smlouvy o vzájemných právních stycích ve věcech občanských i trestních z 21. ledna t. r.). Není-li zde mezinárodní smlouvy, ulehčující postup při superlegalisaci, nestačí pak ani podpis předsedy krajského soudu, nýbrž je třeba ověření vyššího, které se prakticky uskutečňuje tak, že podpis předsedy krajského soudu musí být ověřen ministerstvem spravedlnosti, podpis ministerstva spravedlnosti ministerstvem zahraničních věcí a podpis tohoto ministerstva zastupitelským úřadem (konsulátem) příslušného státu (srv. o tom všeobecně § 286 nesp. pat. a nař. min. sprav. z 13. února 1854, č. 40 ř. z.). Někde platí jisté zvláštnosti o t. zv. předběžném ověření. O těchto věcech jsou soudy poučovány podle potřeby v jednotlivých státech ve Věstníku ministerstva spravedlnosti v příslušných sděleních. Tomuto stavu věci je přizpůsobeno znění § 25 osn., které se takto značně odchyluje od ustanovení § 37 nař. č. 58600/1916 I. M.

Je samozřejmé, že touto osnovou není nijak dotčena překladatelská služba státních úřadů a právo (veřejných) notářů pořizovat překlady podle § 78 not. řádu č. 75/1871 ř. z. a § 91 zák. čl. XXXV/1874.

K § 26:

Odstraňuje i pochybnosti, které by mohly vzniknout z toho, že některý dosavadní předpis nebyl snad výslovně zrušen. Další ustanovení sleduje účel, aby dosavadní znalci, kteří vyhovují i novým podmínkám, neměli zbytečné náklady, a aby tu byli po ruce znalci i v mezidobí, plynoucím ode dne počátku účinnosti tohoto zákona do založení seznamů znalců podle něho.

K §§ 27 a 28: Zvláštního odůvodnění není třeba.

Provedení zákona si nevyžádá proti rozpočtu žádných nových nákladů.

V Praze dne 27. dubna 1949.

Předseda vlády: Zápotocký v. r.

Ministr spravedlnosti: Dr. Čepička v. r.

Státní tiskárna v Praze. — 2308-49.